

УДК 339.56

Сороківська О.А., Гач Ю.О.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСОБЛИВСТІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Sorokivska O., Hach Yu.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

FEATURES OF THE TRANSPORT AND LOGISTICS SERVICES IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES

Транспортування визначається як логістична операція, що полягає у переміщенні продукції у заданому стані за допомогою транспортних засобів, починаючи з завантаження на місці відправлення і завершуючи розвантаженням у місці призначення. Більш загальне поняття «перевезення» охоплює переміщення вантажів, товарів або пасажирів. Обидва терміни означають подібні дії, включають як вантажні, так і пасажирські перевезення різними видами транспорту, але «транспортування» є спеціалізованим логістичним терміном [1].

Україна обрала для свого розвитку чіткий євроінтеграційний курс. Тому важливо розуміти, як надаються транспортно-логістичні послуги в країнах ЄС, адже це сприятиме економічній інтеграції нашої держави із європейським ринком. Знання європейських стандартів і вимог дасть змогу українським компаніям ефективніше працювати в умовах міжнародної торгівлі, підвищуючи якість обслуговування та зменшуючи витрати. Це також впливатиме на збільшення товарообігу між Україною та ЄС, оскільки оптимізовані логістичні процеси забезпечують швидке і надійне транспортування товарів. Крім того, вивчення європейських практик є корисним для модернізації української транспортної інфраструктури, що є важливим чинником для розвитку країни. Знання європейських правил і регуляцій дасть змогу уникнути труднощів під час транспортування, зокрема затримок чи штрафів. Опанування новітніх технологій у цій сфері сприятиме підвищенню конкурентного статусу українських компаній, а також стане стимулом до залучення інвестицій в Україну.

Для західних компаній більш характерне виділення інших типів підприємств. Зокрема, існують логістичні оператори, які спеціалізуються на галузевих пропозиціях для фірм, що потребують широкої дистрибуції товарів (сектор B2C) або організації ланцюга поставок (сектор B2B). Вони надають комплексні послуги, гнучко адаптуються до вимог клієнтів і мають високий рівень інтеграції з ними. Інший тип компаній — це переважно експедиторські підприємства, які пропонують широкий спектр транспортних послуг, головним чином для промислових підприємств. Ще одним, менш поширеним, типом є вузькоспеціалізовані компанії, які працюють у сегментах, що вимагають наявності власних активів, наприклад, підприємства, що спеціалізуються на перевезенні негабаритних вантажів або морські контейнерні лінії [2].

Змішані перевізники, які здійснюють мультимодальні перевезення з використанням двох і більше видів транспорту, також швидко зміцнюють свої позиції, навіть більше, ніж на вітчизняному логістичному ринку. Вони не лише організовують транспортування різними видами транспорту, але й надають широкий спектр послуг, виступаючи як потужні логістичні оператори. За класифікацією ЄС, логістичні оператори поділяються на п'ять типів залежно від комплексу послуг, які вони надають:

– 1PL (First Party Logistics) — автономна логістика, де всі операції виконує сам вантажовласник;

- 2PL (Second Party Logistics) — надання традиційних транспортних послуг і управління складськими приміщеннями;
- 3PL (Third Party Logistics) — розширення стандартного набору послуг, включаючи складські операції, перевантаження, обробку вантажів і додаткові послуги з високою доданою вартістю, а також використання субпідрядників;
- 4PL (Fourth Party Logistics) — інтеграція всіх компаній, що беруть участь у ланцюзі постачань;
- 5PL (Fifth Party Logistics) — управління всіма елементами ланцюга постачань за допомогою електронних інформаційних систем.

Аналізуючи досвід провідних європейських транспортно-логістичних центрів, можна відзначити значну роль держави у плануванні, фінансуванні та контролі їх діяльності. Найефективнішими виявляються ті центри, де державна підтримка є найбільш активною. Серед ключових факторів для досягнення конкурентних переваг виділяють: розвинену інфраструктуру, сприятливе географічне розташування, тісну взаємодію з митними та урядовими органами, розгалужену транспортну мережу, різноманітність послуг і видів транспорту, оперативність і спрощення процедур, а також використання сучасних високотехнологічних рішень. Найбільшого розвитку транспортно-логістична інфраструктура досягла в Німеччині, де логістичні центри здебільшого створювалися на базі існуючих залізничних ліній і розв'язок, поєднуючи можливості автомобільного та залізничного транспорту, а також тримодальні логістичні хаби [3].

Успішними є проєкти розвитку транспортно-логістичної інфраструктури і в Італії. Одним із найбільших центрів у цій сфері є Bologna Freight Village, розташований на перетині п'яти залізничних і чотирьох автомобільних шляхів. Цей центр обслуговує понад 35% внутрішніх вантажопотоків та обробляє 16% міжнародних вантажів, що проходять через Італію. Bologna Freight Village об'єднує близько 100 національних і міжнародних транспортних та логістичних компаній, а також включає митну службу, банківські установи, поштові організації та навіть культурні заклади [1].

Таким чином, Україна наразі активно шукає своє місце в європейських інтеграційних процесах, зокрема на регіональному та транскордонному рівнях. Її євроінтеграційні прагнення спрямовані на те, щоб стати сучасною державою з ринковою та конкурентоспроможною економікою. У цьому контексті особливо важливими є нові програми в рамках «Східного партнерства», які планується затвердити на найближчому саміті ЄС. Важливим аспектом цих програм стане подальший розвиток транспортно-логістичних процесів у Європі, оскільки євроінтеграція є ключовим вектором розвитку континенту, а набутий досвід має велике значення як на регіональному, так і на глобальному рівні.

Список використаних джерел:

1. Транспорт та логістика: сучасні виклики та перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 18 листопада 2021 р. / [під наук ред. Ільченко С. В.]; НАНУ, МОНУ та ін. Одеса: ДУ ІРЕЕД НАН України, 2021. 166 с.
2. Ключев С.О., Юров Б.В. Дослідження трансформації транспортної логістики в Україні в умовах Індустрії 4.0. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 4 (268). С. 66–71. URL: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-268-4-66-71>.
3. Резнік Н.П., Малукало О.О. Сміргунова О.В. Передумови та тенденції розвитку міжнародної логістики. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 5, Том 2. С. 139 – 143.